

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2520 เป็นต้นมา และกำหนดให้ปีการศึกษา 2521 ใช้หลักสูตรนี้เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และในปีต่อ ๆ ไปให้ใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3 4 5 และ 6 ปีละหนึ่งชั้นตามลำดับ จนถึงปีการศึกษา 2526 โรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดจะใช้หลักสูตรฉบับนี้ครบทุกชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ) การประกาศใช้หลักสูตรดังกล่าวนี้ทำให้มีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งระดับครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป จึงจำเป็นต้องดำเนินการให้ทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะระหว่างฝ่ายที่จัดทำหลักสูตร กับฝ่ายที่ใช้หลักสูตร (กรมวิชาการ 2521 ก: 1) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ดำเนินการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรมีความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษาในแต่ละปีแต่ละชั้นดังนี้ คือ

การเตรียมการประกาศใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 กรมวิชาการได้จัดสัมมนานักปกครอง นักบริหารการศึกษาส่วนท้องถิ่น ผู้แทนมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยทั่วประเทศใน 4 ภาคภูมิศาสตร์ จำนวน 643 คน ประชุมผู้แทนมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยครูที่รับผิดชอบในการวางแผน และดำเนินการผลิตครูจำนวน 100 คน อบรมผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เพื่อการใช้หลักสูตรจำนวน 2,704 คน จัดอบรมครูเพื่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 32,158 คน (กรมวิชาการ 2521 ข: 117 - 118) สรุปลแล้วในปีการศึกษา 2521 กรมวิชาการได้จัดอบรมเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในระดับโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน

นอกจากการประชุมชี้แจง ประชุมสัมมนา ประชุมอบรมแล้ว กรมวิชาการได้จัดทำเอกสารเพื่อให้ผู้บริหารและครูได้ศึกษาหาความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อีกหลายเล่ม เช่น คู่มือการอบรมวิทยากรในการใช้หลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการอบรมเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เอกสารแนะนำหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ 2521ก: 108 - 109)

การเตรียมการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2522 กรมวิชาการ จัดสัมมนาผู้บริหารการศึกษาในระดับจังหวัด ให้เข้าใจแนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ถูกต้อง และเหมาะสม เพื่อมอบหมายให้ไปจัดประชุมชี้แจง หรือประชุม อบรมวิทยากรประจำกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทุกกลุ่มโรงเรียน แล้วให้วิทยากรประจำกลุ่ม โรงเรียนไปประชุมชี้แจงครูภายในกลุ่มโรงเรียนต่อไป พร้อมกันนี้ได้จัดทำหนังสือแนวการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้กับผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาทุก หน่วยงาน และทุกโรงเรียน (กรมวิชาการ 2524 ก: 24 - 28) เพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถใช้ หลักสูตรได้ตามบทบาท และความรับผิดชอบเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และสู่จุดหมายเดียวกัน คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนจะได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การให้บริการ สนับสนุน และการจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้สอดคล้องกันเป็นอย่างดี ส่วนผู้บริหารระดับสูง กว่าโรงเรียน ผู้ทำหน้าที่นี้เทศติดตามผลประเมินผล จะมีแนวทางในการวางแผน ให้บริการ ช่วยเหลือ นิเทศติดตามผล ประเมินผล และบริหารการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์และ แนวทางที่ สอดคล้องกันกับทางโรงเรียน (กรมวิชาการ 2524 ช: คำนำ)

พร้อมกันนี้กรมวิชาการได้จัดทำแผนการสอน คู่มือการสอนเพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์แต่ละชั้น ในแผนการสอนแต่ละชั้นจะให้ข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับ จะสอนเรื่องอะไร จุดประสงค์อะไร เวลนานานเท่าไร ใช้วัสดุอุปกรณ์ชนิด ใด ปฏิบัติกิจกรรมอะไรบ้าง และวัดผลอย่างไร ทำให้ครูมีแนวทางการใช้หลักสูตรที่ชัดเจน ยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ 2521ก: 8)

แม้ว่ากรมวิชาการจะได้จัดการประชุมอบรม สัมมนา ชี้แจง และจัดทำเอกสารเพื่อ อธิบายหลักสูตร และเผยแพร่หลักสูตรให้ทุกฝ่ายเข้าใจหลักสูตรตรงกันมาแล้วเป็นเวลา 2 ปี แต่จากการสัมมนาผลการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2522 สรุปผลการ สัมมนาของผู้บริหาร และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการเตรียมการใช้หลักสูตรในปี การศึกษา 2521 ว่าการอบรมมีการถ่ายทอดกันหลายขั้นตอน ทำให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มสุดท้าย

ไม่สามารถที่จะเข้าใจแนวทางของหลักสูตรอย่างชัดเจนได้ และความเข้าใจก็ไม่ค่อยตรงกัน ทำให้ครูสอน โดยขาดความเชื่อมั่น ในวิธีสอนที่ตนนำมาใช้ บางคนก็กลับไปใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านาน เอกสารต่าง ๆ ที่แจกให้แก่โรงเรียนก็ล่าช้า และไม่ทั่วถึง บางโรงเรียนครูผู้สอนก็ไม่ได้รับการอบรมเลย การเผยแพร่หลักสูตรก็ทำกันน้อยเกินไป ในด้านการปฏิบัติการใช้หลักสูตร ครูยังขาดความรู้เนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอนบางกลุ่มประสบการณ์ เช่น กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูไม่เข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ที่เสนอแนะไว้ในแผนการสอน ไม่เข้าใจเหตุผลว่าทำไมต้องประเมินผลการเรียนโดยวิธีที่กำหนดให้และปฏิบัติไม่ถูก ผู้บริหารก็ไม่เข้าใจ และไม่ยอมรับวิธีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และให้ความสนใจน้อยมาก ทำให้ครูคิดว่าการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นงานยาก และต้องทำงานหนักมาก จึงไม่สนใจที่จะทำตามแนวทางที่เสนอแนะไว้ (กรมวิชาการ 2522ก: 3 - 7) ดังนั้นการเตรียมการใช้หลักสูตรด้วยการประชุมชี้แจง ประชุมอบรม ประชุมสัมมนา และการทำเอกสารประกอบหลักสูตร ในปีการศึกษา 2521 และ 2522 ยังไม่สามารถที่จะทำให้ครูและผู้บริหารการศึกษาเข้าใจเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาได้ถูกต้องตรงกัน การใช้หลักสูตรโดยทั่วไปจึงยังไม่เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตรกรมวิชาการจึงจะจัดให้มีโครงการสนับสนุน การใช้หลักสูตรอีกโครงการหนึ่ง โดยการจัดให้มีโรงเรียนตัวอย่างในการใช้หลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ สามารถมองเห็นลู่ทางที่จะจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตร โดยจะกระจายโรงเรียนผู้ทำการใช้หลักสูตรให้อยู่ทั่วไปในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างน้อยกลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน ทั้งนี้จะเริ่มดำเนินการในต้นปีการศึกษา 2523 (กรมวิชาการ 2522ข: 2) ซึ่งต่อมาเรียกชื่อโครงการนี้ว่า โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเป็นโครงการร่วมกันระหว่าง กรมวิชาการ กับหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียน คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในอันที่จะพัฒนาให้มีโรงเรียนที่ปฏิบัติการใช้หลักสูตรได้ถูกต้องเหมาะสมตามแนวทางของหลักสูตรโดยที่โรงเรียนดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทุกอย่างแต่เป็นโรงเรียนที่คณะครูในโรงเรียนนั้น เข้าใจในแนวทางและอุดมการณ์ของหลักสูตร

ประถมศึกษา และพอใจที่จะปฏิบัติงานบนพื้นฐานการช่วยเหลือตนเองมากที่สุดกรมวิชาการและหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียนก็ไม่มุ่งหวังจะช่วยเหลือโรงเรียนเหล่านั้นในด้านวัสดุ และงบประมาณเป็นพิเศษแต่ประการใด แต่จะเน้นความช่วยเหลือด้านวิชาการ และเป็นกำลังใจให้ช่วยตนเอง และช่วยโรงเรียนอื่น ๆ ด้วยกันให้มากที่สุด (กรมวิชาการ, โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2522 ปี: 1)

โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2523 มีโรงเรียนเข้าโครงการทั้งสิ้น 414 โรงเรียน กระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัด ๓ - 10 โรงเรียน และมีทุกสังกัดโรงเรียนเมื่อเริ่มดำเนินงาน กรมเจ้าสังกัดโรงเรียน จะนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลที่กรมวิชาการร่วมกับหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียนร่วมกันจัดทำขึ้น โรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินนี้จะได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 7) ซึ่งมีรายละเอียดที่โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติให้ได้ 5 หมวด คือ หมวดที่ 1 ด้านอาคารสถานที่ หมวดที่ 2 ด้านบุคลากร หมวดที่ 3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมวดที่ 4 ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี หมวดที่ 5 ด้านกิจกรรมดีเด่น (กรมวิชาการ 2523 : 5 - 12) ปีการศึกษา 2524 คณะกรรมการประเมินผลของจังหวัด หรือหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียน ได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการ ตามเกณฑ์ที่ร่วมกันจัดทำขึ้นมา และผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และจังหวัด หรือหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียน ได้นำไปปรับขยายให้เหมาะสม มีโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในปีการศึกษานี้ รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 180 โรงเรียน รุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 116 โรงเรียน และปีการศึกษา 2525 จำนวน 953 โรงเรียน ในจำนวน 67 จังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา : 15 มกราคม 2525 , 1 เมษายน 2525, 14 ธันวาคม 2525)

อย่างไรก็ตามแม้จะมีโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา จำนวน 953 โรงเรียนแล้ว แต่จุดหมายปลายทางของโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ต้องการจะ

ให้โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรได้เป็นตัวอย่างในการใช้หลักสูตรแก่โรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ด้วย ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคอีกหลายประการ เช่น การที่โรงเรียนอื่นไม่ยอมรับ ไม่สนใจ ไม่มาศึกษาดูงานผู้บริหารโรงเรียน และครูของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรเองไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะเห็นว่าการเป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรต้องปฏิบัติงานมาก เพิ่มภาระและสิ้นเปลือง เป็นต้น (กรมวิชาการ 2525 : 25 , 31 , 34 , 37) แต่ก็มีโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาอีกส่วนหนึ่ง ได้ดำเนินงานด้านการบริการทางวิชาการ ที่ก่อประโยชน์ต่อการเผยแพร่สนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรโดยส่วนรวมได้ดี โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรที่มีปัญหาอุปสรรคในการที่จะเผยแพร่ผลงานไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องหาวิธีการที่จะดำเนินงาน ที่ให้ได้ผลอย่างจริงจังต่อไป

ด้วยเหตุผลที่โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรจะบรรลุตามเป้าหมายของโครงการได้ก็ต่อเมื่อโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรมีส่วนที่จะช่วยพัฒนา ให้โรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ สามารถใช้หลักสูตรได้ดีขึ้นตามมาด้วย ผู้วิจัยเห็นความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องศึกษาว่า แนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตรของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สามารถที่จะทำให้โรงเรียนในกลุ่มเดียวกันเห็นด้วยที่จะทำตาม หรือมีการยอมรับที่จะนำความคิด หรือแนวปฏิบัตินี้ไปใช้หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง ที่ไม่สามารถจะนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้โดยการสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานหรือบุคคลใดวิจัยเรื่องนี้มาก่อนผู้วิจัยสนใจการดำเนินงานโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาจึงเห็นสมควรศึกษาเรื่องนี้อย่างมีระบบ ซึ่งผลของการศึกษาคั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในการที่จะดำเนินงานต่อไป และจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดรูปแบบ และแนวทางการเผยแพร่งานในลักษณะที่ให้มีศูนย์เผยแพร่ย่อย ๆ ในระดับท้องถิ่นโอกาสต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษานโยบายของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา, รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 279 โรงเรียน ใน 60 จังหวัดเท่านั้น

2. แนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ที่จะศึกษารั้งนี้ คือ ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรและโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา

3. การศึกษาแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรที่จะนำมาศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้านด้วยกัน คือ

3.1 ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป

3.2 ด้านการพัฒนาครู และผู้บริหารโรงเรียน

3.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี

3.5 ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น

4. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้กับโรงเรียนอื่น ๆ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร แล้วสามารถพัฒนาตนเองจนผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกรมวิชาการ และหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้เป็นโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 279 โรงเรียน ใน 60 จังหวัด

2. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรในข้อ 1 ตามระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนของหน่วยงานเจ้าสังกัดโรงเรียน พ.ศ. 2523

3. แนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร หมายถึง ข้อเสนอแนะ หรือการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ซึ่งกรมวิชาการจัดทำเอกสารแจกโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร รวมทั้งกิจกรรมที่โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรพิจารณาจัดทำขึ้นเอง ตามที่เห็นเหมาะสม เช่น การจัดอาคารสถานที่ การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน กับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

5. ครู หมายถึง ผู้สอนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และผู้สอนในโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

6. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึก ซึ่งเกิดจากการพิจารณาด้วยเหตุผลอันเกิดจากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมาตัดสิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะเป็นแนวทางสำหรับ เสนอแนะหน่วยงานที่รับผิดชอบ โครงการโรงเรียนผู้นำ การใช้หลักสูตรให้สามารถดำเนินงาน โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการมากขึ้น

2. จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริม ให้โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร สามารถดำเนินงานเผยแพร่หลักสูตรไปสู่โรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น

3. จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานเจ้าสังกัด และที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอแนะให้โรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน และทั่วไป สนใจศึกษา และ นำแนวปฏิบัติโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียน 2 ประเภท คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรจำนวน 279 โรงเรียน

2. ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน กับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร จำนวน 1,751 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างหาโดยวิธีขจัดความคลาดเคลื่อนของ Taro Yamane จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อ}$$

n = กลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

(Taro Yamane 1973 : P 752 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ 2527 :63) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร จำนวน 165 คน
- 2.2 ครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร 375 คน
- 2.3 ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

จำนวน 325 คน

- 2.4 ครูโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร

จำนวน 394 คน

รวมทั้งสิ้น 1,259 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 ลักษณะของเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามของครู มี 2 ตอน ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามของผู้บริหารมี 3 ตอน

3.1.1 ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) และแบบปลายเปิด (open-ended)

3.1.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) แบบสำรวจรายการ (check-list) และแบบปลายเปิด (open-ended) มี 5 หมวด คือ

หมวดที่ 1 ด้านการจัดอาคารสถานที่ และบริเวณทั่วไป

หมวดที่ 2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

หมวดที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หมวดที่ 4 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่ดี

หมวดที่ 5 ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีเด่น

3.1.3 ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีเฉพาะผู้บริหาร

3.2 การสร้างเครื่องมือ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจาก

เอกสารงานวิจัย บทความ สัมภาษณ์นักวิชาการ คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงจากแบบประเมินผลการปฏิบัติของโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร แล้วนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมา

ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยกระทำด้วยการติดต่อผ่านบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากนั้นจึงส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และให้ผู้ตอบส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ นำมาวิเคราะห์ และเสนอด้วยวิธีการต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ และโรงเรียน วิเคราะห์และนำเสนอด้วยค่าร้อยละ

5.2 การนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร กับผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเดียวกับโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรด้วยการทดสอบค่าที่ ($t - test$) ส่วนปัญหาอุปสรรคในการนำแนวปฏิบัติของโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลด้วยค่าร้อยละ

5.3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ส่วนแบบสอบถามปลายเปิด นำเสนอด้วยการบรรยาย

การเสนอผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. บทนำ ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ